

מדברים התמכרויות

סדרת הרצאות עם מיטב המומחים
של המרכז הישראלי להתמכרויות

הרצאת פתיחה: איך מטפלים בהתמכרות?

אתגרים ומענים בעבודה עם התמכרויות בקליניקה

פרופ' שאולי לב-רן, פסיכיאטר מומחה,

מייסד שותף ומנהל אקדמי של המרכז הישראלי להתמכרויות

8/6/22

כל קלינאי העוסק בטיפול נפשי נתקל באנשים העושים שימוש בחומרים ממכרים והתנהגויות ממכרות. בחלק מהמקרים, מדובר באנשים המתמודדים עם התמכרויות.

לעתים קרובות ההתמכרות אינה סיבת הפניה הראשונית לטיפול והיא עולה במהלך המפגשים הטיפוליים. ההתמודדות עם מקרים אלו מפגישה אותנו כקלינאים עם אתגרים מוכרים רבים.

- איך מתמודדים עם העברת הנגד – כעס, קבלה, ייאוש וחוסר אמון?
- איך קובעים "היכן נמצא המטופל" – שימוש לא בעייתי, שימוש בעייתי או התמכרות והיכן עובר הגבול?
- איך מגייסים מוטיבציה לשינוי?
- איך מחליטים "לאן רוצים להגיע" – מטרות טיפוליות וקביעת סדר יום משותף?
- איך מגיעים ליעד ומהם הקווים המנחים לבניית אסטרטגיה טיפולית?

במהלך ההרצאה נתייחס לאתגרים הקליניים הנפוצים במפגש הטיפולי עם אנשים שעושים שימוש בחומרים והתנהגויות ממכרים, ולדרכים יעילות להתמודד עם אתגרים אלו.

טיפול במשבר אקוטי בעקבות שימוש בסמים

מיתר יחיאלי, עו"ס MSW

15/6/22

מטפלים רבים פוגשים או יפגשו בעבודתם הקלינית מטופלים המתמודדים עם משבר נפשי בעקבות שימוש בסמים. המטופלים עלולים לסבול מסיפטומים שונים: מתסמיני חרדה ועד למצבים מאניים ופסיכוטיים.

בהרצאה נעסוק בהיבטים השונים של משבר נפשי בעקבות שימוש בסמים: בסוגי המשברים, בתנאים ובנסיבות שבהן ישנה סכנה למשבר, ובעקרונות למניעה ולתגובה ראשונית מהירה. כמו כן, נעסוק בהיבטים הקליניים של אבחון, טיפול והפניה לגורם טיפולי ייעודי ובשאלות נוספות המעסיקות מטפלים, כגון:

- מה ההבדל בין נפגעי סמים לבין מתמודדים עם התמכרויות, ומה לעשות כאשר יש שילוב של השניים?
- איך מאבחנים ומטפלים במצבים אלו?
- מהו המענה שנדרש בכל שלב?
- מתי יש צורך במענה אשפוזי ומתי ניתן לטפל באופן אמבולטורי?
- מהן המסגרות והמענים המתאימים לטיפול בנפגעי סמים? ואיך ניתן למזער את נזקי השימוש באמצעות מתן מידע והסברה.

קנביס - חומר מורכב במציאות מורכבת

הדר פלד, עו"ס MSW

22/6/22

הדיון על קנביס והשימוש בו נוטה לעיתים להיות שטחי וחד מימדי. צד אחד רואה בו סם מסוכן שיש לאסור באופן גורף, והצד השני רואה בו תרופה. הדיון על הלגליזציה ועל הקנביס הרפואי מוסיף מורכבות ונדמה שיוצר עוד קיטוב ומחלוקות. היצמדות רק ליתרונות של הקנביס או רק לחסרונות שלו מייצרת תפיסות שגויות, שאינן לוקחות בחשבון את המורכבות של החומר ושל המציאות בה אנו חיים. כמטפלים אנחנו פוגשים לא מעט את השימוש בקנביס והמורכבות המתלווה אליו. העמדה והניסיון האישי שלנו בהכרות עם הקנביס משפיעים גם הם על המפגש עם המטופל שצורך אותו. כמטפלים נכון להתרחק מהתמקמות דיכוטומית של טוב מול רע, ונכון לסגל לעצמנו נקודת מבט מורכבת שמאפשרת התעניינות באדם עצמו, בדפוס השימוש האישי שלו ובהשפעות השימוש עליו. באופן זה נישאר ממוקדים במטופל ונוכל לסייע לו בהתמודדות.

בהרצאה זו נתמקד בשאלה איך נכון לנהל שיח על קנביס, ואיך ניתן ליצור תקשורת אפקטיבית סביב השימוש. נדבר על השפעות השימוש בקנביס - השפעות חיוביות ושליליות לטווח הקצר והארוך ועל המוטיבציות הנפוצות לשימוש. נבין את ההבדל בין שימוש לשימוש בעייתי ונדבר על תשאלו נכון לסייע לנו לאבחן אם מדובר בהתמכרות.

התמכרות לפורנוגרפיה - התמכרות שקופה?

אמיר גורניצקי, קרימינולוג קליני MA

29/6/22

בשנים האחרונות אנחנו עדים לעלייה משמעותית בשכיחותן של התמכרויות התנהגותיות. בהרצאה זו נתמקד באחת מההתמכרויות ההתנהגותיות הנפוצות ביותר, התמכרות לפורנוגרפיה, ונעסוק במאפיינים הייחודיים שלה, ובשאלות המעסיקות מטפלים ומטופלים רבים:

- מה ההבדל בין התמכרות זו להתמכרות לחומרים?
- היכן עובר הגבול בין התנהגות נורמטיבית להתמכרות?
- מדוע קשה לזהות התמכרות לפורנוגרפיה - האם אכן זו התמכרות שקופה?
- כיצד ניתן לסייע לאנשים המתמודדים עם התמכרות זו?

התמכרות במשפחה

איך מסייעים לבן משפחה של אדם המתמודד עם התמכרות?
שירי חפץ, עו"ס MSW, מטפלת משפחתית וזוגית

6/7/22

התמכרות הינה בעיה רחבת היקף. השלכות ההתמכרות גורמות לפגיעה קשה לאדם המתמודד עימה, אך לא רק. גם מעגלים נרחבים בסביבתו מושפעים ממנה ונפגעים, ובראשם המשפחה הקרובה. מטפלים רבים פוגשים בעבודתם בן משפחה של אדם המתמודד עם התמכרות ומלווים אותו ברגעי ייאוש, כעס, כאב, תקווה ושמחה. על מנת לסייע לבני המשפחה, מטפלים צריכים להכיר את אופי ההתמודדויות של בני המשפחה ואת האופן בו משפיעות השלכותיה של ההתמכרות על חיי המשפחה. בהרצאה זאת נעסוק בקווים מנחים לעבודה עם בני המשפחה בדגש על הגישה המערכתית, אשר רואה בבני המשפחה שותפים מרכזיים לתהליך, לצד עקרונות המבוססים על הגישה המוטיבציונית המסייעים למטפלים לעזור לבני המשפחה, להכיר ביכולתם להשפיע ולקדם תהליכי שינוי למען עצמם ולמען בני משפחתם.

ADHD ושימוש בחומרים

המפגש בין הפרעת קשב והתמכרויות
אלי הלמן, עו"ס MSW

13/7/22

שכיחות הפרעת קשב באוכלוסייה הכללית עומד על 5-8%, אולם בקרב המתמודדים עם התמכרות האחוזים מטפסים לעיתים עד ל-46%. בעשור האחרון המודעות להפרעת קשב ולאפשרויות הטיפול בה עלתה, וכך גם אחוזי בני הנוער והמבוגרים המקבלים טיפול תרופתי מתאים. במחקרים רבים נמצא שהטיפול בגיל מוקדם הינו חשוב כגורם מגן מפני התפתחותה של התמכרות. כמטפלים קיימת חשיבות רבה להבנת הקשרים בין שתי ההפרעות ולהבנה כיצד המפגש ביניהן משפיע על האבחון והטיפול בקליניקה. הרצאה זו תעסוק בקשרים המורכבים בין שתי ההפרעות, בשאלות המעסיקות רבים - מדוע לעיתים קרובות הן מופיעות יחד? אלו אתגרים עומדים בפני המטפלים? ובכלים המתאימים לשיפור איכות הטיפול שאנו מציעים למטופלנו.